

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.5.2020 г.
COM(2020) 553 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Малта

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Малта

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 20 март 2020 г. Комисията прие Съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97, клаузата улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В своето съобщение Комисията излага пред Съвета становището си, че предвид очаквания драстичен икономически спад вследствие на разпространението на COVID-19 настоящите условия позволяват активирането на клаузата. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.

Данните, предоставени от малтийските органи на 31 март 2020 г., и впоследствие потвърдени от Евростат¹, показват, че дефицитът по консолидирания държавен бюджет в Малта е достигнал 0,5 % от БВП през 2019 г., докато брутният консолидиран държавен дълг е бил 43,1 % от БВП. Според програмата за стабилност за 2020 г. Малта планира дефицит от 7,5 % от БВП през 2020 г., докато дългът се планира да бъде 54,5 % от БВП.

Планираният дефицит за 2020 г. предоставя *prima facie* доказателство за наличието на прекомерен дефицит съгласно определеното в Пакта за стабилност и растеж.

В този контекст Комисията изготви настоящия доклад, в който се анализира спазването от страна на Малта на критерия за дефицит по смисъла на Договора. Критерият за дълга може да се счита за изпълнен, тъй като съотношението на дълга към БВП е под предвидената в Договора референтна стойност от 60 % от БВП. В него се отчитат всички съответни фактори и се обръща необходимото внимание на сериозното икономическо сътресение, свързано с пандемията от COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Таблица 1. Дефицит по консолидирания държавен бюджет и консолидиран държавен дълг (% от БВП)

		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. КОМ	2021 г. КОМ
Критерий за дефицита	Салдо по консолидирания държавен бюджет	1,0	3,3	1,9	0,5	-6,7	-2,5
Критерий за дълга	Брутен консолидиран държавен дълг	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Забележка: Евростат, Прогноза на Комисията от пролетта на 2020 г.

2. КРИТЕРИЙ ЗА ДЕФИЦИТА

Въз основа на програмата за стабилност се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Малта през 2020 г. да достигне 7,5 % от БВП, което превишава значително предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП.

Планираното превишение на референтната стойност по Договора през 2020 г. е изключение, тъй като се дължи на драстичен икономически спад. Като се има предвид въздействието на пандемията от COVID-19, в прогнозата на Комисията от пролетта се предвижда свиване на реалния БВП с 5,8 % през 2020 г.

Планираното превишение на предвидената в Договора референтна стойност ще бъде временно, съгласно прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г., в която се предвижда дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под 3 % от БВП през 2021 г. Тези прогнози обаче се отличават с изключително висока степен на несигурност.

В обобщение планираният дефицит за 2020 г. превишава значително предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Планираното превишение се счита за извънредно съгласно определеното в Договора и в Пакта за стабилност и растеж, а характерът на превишението понастоящем се счита за временен. Следователно анализът показва, че *prima facie* критерият за дефицита съгласно определеното в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97 не е изпълнен.

3. ДЕЙСТВАЩИ ФАКТОРИ

Съгласно член 126, параграф 3 от Договора, ако държава членка не изпълнява изискванията по единия или по двата критерия, Комисията трябва да изготви доклад. Докладът също трябва „да взема предвид дали бюджетният дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи, както и всички останали действащи фактори, включително средносрочното икономическо и бюджетно състояние на държавата членка“.

Тези фактори са изяснени допълнително в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97, който предвижда също, че се отчитат надлежно „всички други фактори, които според съответната държава членка са от значение за цялостната оценка на спазването на критериите за дефицита и за дълга и които държавата членка е представила на Съвета и на Комисията“.

В настоящата ситуация основен допълнителен фактор, който трябва да се вземе под внимание по отношение на 2020 г., е икономическото въздействие на пандемията от COVID-19, което оказва значително въздействие върху състоянието на бюджета и води до твърде несигурни перспективи. Пандемията също така доведе до активирането на общата клауза за дерогация.

3.1. Пандемията от COVID-19

Пандемията от COVID-19 предизвика сериозно икономическо сътресение, което оказва значително отрицателно въздействие върху целия Европейски съюз. Последниците за растежа на БВП ще зависят от продължителността както на пандемията, така и на мерките, предприети от националните органи и на европейско и световно равнище, за да се забави нейното разпространение, да се защити производственият капацитет и да се подкрепи съвкупното търсене. Държавите членки вече приеха или са в процес на приемане на бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравните системи и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Бяха приети също така значителни мерки за подкрепа за ликвидност, както и други гаранции. При условие че се предостави по-подробна информация, компетентните статистически органи трябва да проучат дали тези мерки водят до незабавно въздействие върху салдото по консолидирания държавен бюджет. Заедно със спада на икономическата дейност тези мерки ще допринесат за значително повишаване на държавния дефицит и държавния дълг.

3.2. Състояние на икономиката в средносрочен план

Годишният ръст на реалния БВП в Малта от 7,3 % през 2018 г. и 4,4 % през 2019 г. се дължи на вътрешното търсене, подкрепено от силно частно потребление и инвестиции. През 2020 г. икономиката на Малта ще бъде сериозно засегната от пандемията от COVID-19. В програмата за стабилност се приема, че БВП ще намалее с около 5½ % през 2020 г., преди да се възстанови до известна степен през 2021 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква БВП да се свие с около 5¾ %. Очаква се частното потребление да намалее поради въвеждането на ограничителни мерки и затварянето на предприятия, които не са от съществено значение. Очаква се също така инвестициите да намалее, въпреки продължаването на някои широкомащабни инвестиционни проекти в областта на здравеопазването и инфраструктурата. Очаква се слабата външна среда да доведе до значителен спад на износа на услуги, което отразява и спирането на туризма. Спадът във вноса ще бъде по-нисък, което отразява главно намаляващото търсене на вътрешния пазар. Това е смекчаващ фактор за оценката на спазването от страна на Малта на критерия за дефицит през 2020 г.

Очаква се икономиката да се възстанови през 2021 г., тъй като се предвижда намаляването на общите ограничения да стимулира отново търсенето на вътрешния пазар. Въпреки това Малта е малка отворена икономика и следователно нейните икономически перспективи са много чувствителни към несигурността в световен мащаб и резултатите на нейните търговски партньори. В средносрочен план от Малта се очаква растежът да продължи и тенденцията да се прояви по-ярко от средното равнище за Съюза. Потенциалният растеж в Малта се подкрепя от увеличаването на броя на населението, натрупването на капитал и ръста на производителността.

3.3. Състояние на бюджета в средносрочен план

По отношение на Малта се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж, а през 2019 г. тя трябваше да осигури непрекъснато спазване на средносрочната бюджетна цел (балансиран бюджет в структурно изражение). Въз основа на данните за изпълнението и прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. и двата стълба сочат известно отклонение. По-конкретно нарастването на нетните

публични разходи надвишаваше размера, разрешен в рамките на целевия показател за разходите, а структурното салдо през 2019 г. се влоши след разрешеното структурно влошаване. Така цялостната оценка сочи известно отклонение от изискванията на Пакта за стабилност и растеж през 2019 г.

В програмата за стабилност на Малта за 2020 г. се предвижда значително влошаване на публичните финанси от излишък от 0,5 % от БВП през 2019 г. до дефицит от 7,5 % от БВП по време на пандемията от COVID-19. Бюджетният пакет за справяне с отрицателното въздействие на пандемията се оценява на 4,1 % от БВП и е насочен предимно към надбавките за заплати, специалните социални помощи и допълнителните разходи за здравеопазване. Освен това правителството отложи плащането на данъци и предостави гаранции за около 2,8 % от БВП, по отношение на което статистическите органи трябва да проучат дали има незабавно въздействие върху бюджета от началото. Дефицитът отразява също и очакван спад в приходната част, който отразява главно спадащото потребление на домакинствата. Очаква се през 2021 г. дефицитът да намалее до 3,6 % от БВП. Тази прогноза зависи силно от предполагаемо скромното икономическо възстановяване, дължащо се главно на търсенето на вътрешния пазар, което се очаква да подкрепи постъпленията както от преките данъци, доколкото потреблението се възстановява, така и от косвените данъци, отразяващи подобренията на пазара на труда. Очаква се държавните разходи да намалее, тъй като временната подкрепа за политиката се прекратява. В средносрочен план програмата за стабилност се ангажира да върне низходящата тенденция в съотношението на дълга към БВП и да се върне към средносрочната бюджетна цел за балансиран в структурно отношение бюджет.

4.4. Други фактори, изтъкнати от държавата членка

На 12 май 2020 г. малтийските органи изпратиха писмо с действащите фактори в съответствие с разпоредбите в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97. Анализът, представен в предходните раздели, вече обхваща в голяма степен основните фактори, изложени от органите. Допълнителните фактори, които не са споменати по-горе, са свързани с укрепването на фискалната рамка, особено институционализирането на прегледите на разходите.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Съгласно програмата за стабилност се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Малта през 2020 г. да нарасне до 7,5 % от БВП, което превишава значително предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Планираното превишение на референтната стойност се счита за изключение и понастоящем се счита за временно.

В съответствие с Договора и Пакта за стабилност и растеж в настоящия доклад се разглеждат също действащите фактори. Като цяло, тъй като планираният дефицит е доста над 3 % от БВП и като се вземат предвид всички действащи фактори, анализът показва, че критерият за дефицит, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, не е изпълнен.